

Veilig feesten in het voortgezet onderwijs

Meegesmokkelde alcohol veroorzaakt agressie op het slotfeest.

Introducés en leerlingen raken slaags op een kerstgala.

Tijdens een schoolfeest wordt een meisje seksueel lastig gevallen in de damestoiletten.

Een 1 aprilgrap eindigt met doktersbezoek.

Op een carnavalsfeest verschijnt een docent als Dolly Parton, compleet met dubbel-E-cup.

Dat nodigt uit tot handtastelijkheden. Rondborstige leerlingen weten niet waar ze moeten kijken.

Een eindexamenstunt met groene zeep op de trappen veroorzaakt lichamelijk letsel.

Veilig feesten, het is misschien niet het eerste waar scholen aan denken bij het werken aan schoolveiligheid. Toch is ook dit een veiligheidsonderwerp. Diverse incidenten hebben aangetoond dat het tijdens feestelijkheden goed mis kan gaan. Vaak is dit te wijten aan het ontbreken van papieren veiligheidsprotocollen, onduidelijke afspraken of een gebrek aan eenduidigheid rond regels en sanctiebeleid. Om de schoolveiligheid en de goede naam van de school te waarborgen kunnen ook voor feesten afspraken worden gemaakt en regels worden opgesteld. In dit informatieblad leest u hoe Schoolfeesten, Sinterklaas, Kerst en andere feestelijkheden op school veilig en plezierig kunnen worden gehouden.

Schoolfeesten

Steeds meer scholen nemen praktische maatregelen bij schoolfeesten om incidenten te voorkomen. Zo worden er bijvoorbeeld vaker beveiligers ingehuurd, zijn introducé(e)s niet welkom, moeten leerlingen bij de entree hun schoolpas tonen en zijn er regels rond alcoholgebruik.

Uit de **brochure** *Ontwikkeling sociale veiligheid in en rond de scholen 2006-2010* (mei 2011) blijkt dat 27% van de scholen in het voortgezet onderwijs maatregelen heeft genomen tegen alcoholgebruik. Desondanks ervaren leerlingen binnen de scholen toch alcohol gerelateerd ongewenst sociaal gedrag: 21% noemt bezit of verkoop van alcohol op school, 61% alcoholgebruik op school (door anderen) en 19% eigen alcoholgebruik op school.

De **Stichting Alcoholpreventie** (Stap) heeft in 2005 **onderzoek** gedaan waaruit bleek dat bijna twee derde van de scholen te maken had met leerlingen die indronken vóór schoolfeesten. Vier op de tien scholen hebben in een alcoholreglement vastgelegd welke sanctie staat op indrinken. Met een alcoholcontrole bij de deur kunnen scholen het indrinken ontmoedigen. Jongeren die indrinken kunnen worden gescreend door middel van een blaastest.

Op een grote scholengemeenschap in Amsterdam moeten ouders vooraf telefoonnummers opgeven waarop zij bereikbaar zijn, zodat zij eventueel hun dronken zoon of dochter kunnen ophalen als deze bij de entree geweigerd wordt of als gevolg van dronkenschap uit het (school)gebouw verwijderd wordt.

Uit **onderzoek** (STAP) in 2009 blijkt dat steeds meer middelbare scholen alcoholvrije schoolfeesten organiseren.

Op de website vindt Stap vindt u meer informatie over **Alcohol op school**, met tips voor een stevig beleid voor alcoholvrije schoolfeesten en u kunt er praktijkervaringen lezen van collega-scholen.

Scholen hebben zich wat betreft het schenken van alcohol op schoolfeesten ook te houden aan **artikel 20** van de *Drank- en horecawet* en **artikel 431** van het *Wetboek van Strafrecht*. Meer informatie hierover vindt u in **Alcohol op schoolfeesten: wat zegt de wet?**

Regels bij schoolfeest

- Deurbeleid: wie controleert er? Wie mogen wel en niet naar binnen? Alleen leerlingen of ook introduc e(s)?
- Schoolpas tonen? Leerlingen die duidelijk voor het feest hebben gedronken mogen niet naar binnen.
- Geen drugs, alcohol en wapens mee brengen of deze vooraf in de leerlingenkluisjes te stoppen
- Consumpties: wat wordt er geschonken/gedronken en wat is er niet toegestaan op het feest?
- Surveillance in de gangen en bij de toiletten.
- Sancties: wat te doen bij overtredingen?

Wat voor het gebruik van alcohol geldt kan natuurlijk ook vertaald worden naar het gebruik van drugs op schoolfeesten. Het Pieter Nieuwland College in Amsterdam heeft een uitgebreid **Protocol Schoolfeesten** opgesteld, dat als voorbeeld kan dienen voor scholen in het voortgezet onderwijs.

Aanvullende omgangsregels

Hoewel alcohol en of drugs voor veel scholen een aandachtspunt is, zijn er ook andere, misschien minder in het oog springende aspecten die aandacht behoeven in het kader van sociale veiligheid. Daarbij gaat het met name om omgangsregels. Aanvullende regels zijn niet bedoeld om het plezier rond feesten te bederven, maar juist om het prettig te houden, ook in een lossere setting.

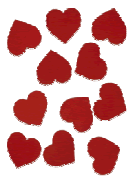
Aanvullende regels

- Wij dragen geen aanstootgevende themakleding.
- Wij gedragen ons niet uitdagend en flirterig, ook niet bij het dansen, in de gang of de toiletten.

Het is van belang dat ook deze regels van tevoren duidelijk en helder zijn, voor iedereen op en rond school. Dus voor de leerlingen, de ouders  n het personeel. Daarnaast zorgt een duidelijk sanctiebeleid bij overtreding voor veiligheid en duidelijkheid. Ook **beveiligingsbedrijf Securitas**, dat veel op scholen werkt, vindt de huidige schoolregels rondom lichamelijk contact en zoenen te vaag. Het bedrijf pleit voor een zoenbeleid.

Jaarfeesten

Valentijn

Met Valentijn verzorgt de leerlingenraad rozen. Als je de klas rondkijkt, is meteen duidelijk wie er populair is en wie niet.

Door het uitdelen van rozen, kaarten, et cetera wordt pijnlijk zichtbaar welke leerlingen populair zijn en welke leerlingen niet. Bureau Horizon speelt de interactieve voorstelling '**Valentijnsdag**' om het thema cyberpesten aan te pakken.

1 april

Twee leerlingen van een vo-school in Noord-Brabant zijn van school gestuurd omdat de schoolleiding hun 1 aprilgrap (2008) niet kon waarderen. Leerlingen hadden een lerares een met laxemiddel gevulde wafel gegeven. De docente at de wafel op en werd als gevolg daarvan ziek. De docente heeft aangifte gedaan.

1 aprilgrappen met leerlingen en/of docenten kunnen behoorlijk uit de hand lopen. Leerlingen hoeven hun eigen grappen niet meer te bedenken, tegenwoordig staat hen daarvoor de **graplijn** ter beschikking. Zo kan een medeleerling door deze graplijn gebeld worden met het bericht dat er repetities gestolen zijn uit de lerarenkamer van de school en dat hij/zij daarvan wordt beschuldigd. De beller/grappenmaker kan gewoon hardop meeluisteren naar de reactie van het 'slachtoffer'.

Examenstunts

De leerlingen en docenten van een vo-school in Brabant werden door de examenleerlingen getraakteerd op een stripper die bij sommige docenten ook nog een 'lapdance' uitvoerde. De school had toestemming gegeven voor de stunt, met als voorwaarde dat de stripper de kleren aan zou houden.

Voor veel scholen kan de laatste schooldag of een examenstunt een ware crime zijn. Ontvoeringen van het docententeam, lijm in de deursloten, het is allemaal al eens gebeurd. Maar lang niet alle leerlingen en scholen zijn even actief in het bedenken en organiseren van 'leuke happenings'. De website www.spunk.nl geeft daarom tien stunttips om de spirit er bij iedereen in te krijgen.

Van de examenstunt op de vo-school in Rozendaal zijn opnames gemaakt die nog steeds op internet zijn te zien: **Stripper als examenstunt**.

Een examenstunt met mannelijke stripact op het Groningse Augustinuscollege werd door de directeur van de school voortijdig afgebroken: **Broeierig schoolfeestje Augustinuscollege** (RTV Noord).

Aanvullende regels

- Valentijnsdag: kaarten, attenties of sms-berichten buiten schooltijd; een valentijnsgroet voor alle leerlingen/alle personeelsleden.
- Grappen en stunts zonder vernedering, vernieling en gevaar.
- Geen grof taalgebruik of beledigende, discriminerende of seksistische opmerkingen.

Gedragsregels voor feestelijkheden liggen in het verlengde van bestaande gedragsregels.

Sinterklaas

*Een leerling heeft als surprise een penis van papier-maché gemaakt.
In een gedicht gaat de mentor uitvoerig in op de sexy verschijning van 'zijn lootje'.
In een bomvolle aula trekt Sinterklaas graag jonge docentes op schoot.
In een gedicht laat een leerling geen spaan heel van de medeleerling die hij 'getrokken heeft'.
Leerlingen noemen alle medeleerlingen met een kleurtje consequent 'Piet' in Sinterklaastijd.*

Op een aantal scholen in het voortgezet onderwijs wordt Sinterklaas gevierd in de mentorklas met surprises en gedichten of centraal in de aula of de kantine. Om de hierboven beschreven situaties te voorkomen is het verstandig om vooraf met leerlingen afspraken te maken.

Voorbeelden van regels

- Personeelsleden en leerlingen onthouden zich van seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen of toespelingen en van die wijzen van aanspreken die door betrokkene(n) als seksistisch kunnen worden ervaren.
- Personeelsleden en leerlingen onthouden zich van racistische opmerkingen, grappen of toespelingen en die wijzen van aanspreken die door betrokkene(n) als racistisch kunnen worden ervaren.

Vuurwerk

Een zelfgemaakte vuurwerkbom ontploft op het schoolplein.

Leerlingen veroorzaken schade door het afsteken van vuurwerk.

Leerlingen steken vuurwerk af in het fietsenhok.

Ondanks de bepaling dat vuurwerk alleen op oudejaarsdag en oudejaarsnacht mag worden afgestoken kunnen veel jongens zich niet beheersen. Hoe kan de school voorkomen dat vuurwerk op school schade of zelfs lichamelijk letsel kan veroorzaken? Preventieve maatregelen, zoals voorlichting in de klas, kunnen de beheersing van de vuurwerkverslaafden mogelijk stimuleren.

Preventie en voorlichting

- Bureau Halt biedt een breed pakket aan activiteiten aan om leerlingen voor te lichten over de gevaren en het verstandig omgaan met vuurwerk. Meer informatie over voorlichting en lesprogramma's in de klas vindt u op de [website van Halt](#).
- Sommige brandweer- en/of politiekorpsen verzorgen voorlichting op scholen in de regio.
- De jaarlijkse vuurwerkcampagne van [Consument en Veiligheid](#) kan bijdragen aan de bewustwording onder leerlingen van het belang van veilig omgaan met vuurwerk.

Nieuwjaarswensen

De directeur zoent tijdens de nieuwjaarsborrel vrouwelijke collega's en roept: "Was het maar altijd Nieuwjaar!"

Na de kerstvakantie kust een mentor alle meiden uit zijn klas om hen een gelukkig Nieuwjaar te wensen.

De start van het nieuwe jaar en de nieuwjaarsreceptie zijn gelegenheden waarbij grensoverschrijdend gedrag zich kan voordoen. Goedbedoelde nieuwjaarswensen kunnen ongewenst zijn, ook al wordt dat vaak niet duidelijk gezegd om de sfeer niet te vergallen. Sommige docenten die last hebben van nieuwjaarszoenen of -begroetingen gaan te rade bij een adviesrubriek rond moderne manieren op www.beatrijs.com/driekeerzoenen:

Beste Beatrijs,

Komende maandag is het weer zover. De eerste dag na de kerstvakantie. Ik zie hier altijd een beetje tegenop. Bij mij op school, waar ik werk als leerkracht, is iedereen ruim op tijd aanwezig, men begroet elkaar en vertelt ditjes en datjes over de voorbije vakantie. Tot zover niets bijzonders. Het probleem zit in het wel of niet zoenen. De meeste collega's zeggen: "Een goed Nieuwjaar" of "De beste wensen!" en geven daarbij iedereen zonder aanzien des persoons de tegenwoordig ingeburgerde drie zoenen. Dit hoeft voor mij eigenlijk niet, maar als iemand enthousiast op me afkomt, duik ik niet weg voor die persoon. De directeur geeft iedereen een hand (geen zoenen!) en een kleine minderheid selecteert: de ene persoon wel drie zoenen, de andere alleen een hand.

En dat voelt een beetje vervelend, al klopt het gevoelsmatig wel: niet met iedereen heb je een drie-zoenen-contact. Ik zou willen dat de directie afspraak: 'Vanaf nu geen zoenen meer, iedereen geeft een hand', maar dat zal vast bevoogdend worden gevonden, want heel wat collega's voelen zich tevens vriendinnen van elkaar. Elk jaar zit ik weer voor hetzelfde dilemma: moet ik me aanpassen en iedereen drie zoenen geven of iedereen op armslengte afstand houden en daardoor wellicht een te afstandelijke indruk maken? Ik heb in deze rubriek weleens gelezen dat zoenen op het werk niet hoort. Hoe streng moet dat gehanteerd worden?

Hoe wordt er gezoend op uw school? Hoe houdt u het leuk op dit gebied? Ongemakkelijke situaties, ongewenste kussen en zelfs klachten kunnen voorkomen worden door duidelijke afspraken te maken rondom zoenen op school.

Sinds 2002 voerde Dolph Kohnstamm actie tegen de gewoonte elkaar bij een begroeting of gelukwensen driemaal te zoenen met de website www.zoenbutton.nl. Op de site waren gratis affiches en buttonteksten 'ik zoen niet' of 'ik zoen 1x' en informatie over zoenen en omgangsvormen te vinden.

Preventieve regels

- Personeel zoent geen leerlingen.
- Wij (leerlingen en personeel) zoenen elkaar bij feestelijke gelegenheden uitsluitend in de openbare ruimte.
- Wij geven elkaar een hand.

Gedragsregels, draagvlak

Scholen zijn verschillend en daarmee zullen regels uiteenlopen. Door met elkaar over regels na te denken en besluiten te nemen ontstaan schooleigen regels. Hoe groter het draagvlak, hoe effectiever de regels. Regels zijn zo een uiting van de gewenste schoolcultuur. Betrek ook leerlingen bij het opstellen van regels. Zorg voor draaiboeken voor vieringen en actualiseer deze.

Regels kenbaar maken

Ongemakkelijke en ongewenste situaties en klachten kunnen voorkomen worden door duidelijke afspraken te maken rondom feestelijkheden op school. Er zijn 'leuke en luchtige' manieren te bedenken om de aanvullende regels op school kenbaar te maken. Affiches en posters met in het oog springende afbeeldingen, Boomerang-kaarten, een stukje in de schoolkrant met praktijkvoorbeelden of een item met illustraties op de schoolwebsite zijn middelen om leerlingen en personeel te informeren.

Regels vormgeven

(Omgangs)regels bij feestelijkheden liggen dus in het verlengde van de bestaande gedragsregels.

Om scholen te ondersteunen bij het maken van regels rond veilig feesten heeft PPSI het spel **Gedragen Gedrag mini** ontwikkeld met speciale **spelkaartjes veilig feesten** voor het voortgezet onderwijs. U kunt deze aanvulling op het spel gratis aanvragen bij de PPSI-helpdesk. Met de spelkaartjes 'Veilig feesten vo' worden spelers aan het denken gezet over de gewoonten en omgangsregels rond feestelijkheden op school. Vragen die naar aanleiding van de cases aan bod kunnen komen zijn:

- Hoe gaan wij op school om met het zoenen van leerlingen en collega's?
- Wat wordt er geschonken/gedronken en wat is er niet toegestaan op een personeelsfeest?.
- Welke kledingvoorschriften voor leerlingen en personeel gelden er bij ons op school?
- Welke regels gelden er voor feesten op school en bij buitenschoolse activiteiten?

Op deze website vindt u ook informatie over de volgende **aanvullingen** van het spel Gedragen Gedrag mini:

- Kaartjes diversiteit voortgezet onderwijs.
- Kaartjes liefdessituaties voortgezet onderwijs.
- Kaartjes taal en kleding voortgezet onderwijs.
- Kaartjes buitenschools voortgezet onderwijs.

Centrum School en Veiligheid (CSV) heeft het informatieblad **Gedragsregels op school** ontwikkeld. Dit informatieblad biedt scholen tal van handvatten, tips, tools, ondersteuning en verwijzing middels links bij het maken van (schooleigen) gedragsregels.

Meer informatie

Regels, tips en meer informatie over veilig feesten kunt u nalezen in:

- [Veilig feesten op school, kan dat?](#)
- [Feesten ... Leuk! Toch?](#)
- [Zoenen, hoe wordt er gekust op uw school?](#)
- [Scholen verbieden schuren](#)

Fysieke veiligheid

Meer informatie over de zakelijke veiligheid bij schoolfeesten, de veiligheid van de (fysieke) omgeving van het schoolfeest, vindt u in het onderzoek [Veiligheid op Schoolfeesten](#). Het onderzoek geeft adviezen over toegangsbeleid, toezicht, ruimte en alcohol en drugs.